

Bloemkleur Blauw

Inleiding

Blauwe bloemen hebben iets chics; misschien omdat ze veel minder voorkomen dan rode of gele bloemen. Hoewel er veel planten bestaan met blauwe bloemen die neigen naar paars of violet, zijn er veel minder soorten met echt blauwe bloemen.

Over het algemeen associëren we blauw met eigenschappen als koel, kalm en afstandelijk. In de tuin geeft blauw een ruimtelijk effect en zorgt voor rustpunten in de beplanting.

Veel tuiniers hebben speciale aandacht voor blauwe bloemen. Kwekers spelen hierop in door het kweken van blauwe cultivars waardoor de keus uit blauwbloeiende planten groter wordt.

In dit groentje komen planten aan bod met bloemen die we echt blauw kunnen noemen, in tinten die variëren van heel lichtblauw tot donkerblauw. Het waarnemen en benoemen van kleur is heel subjectief. Wat de één kobaltblauw noemt is voor een ander helder blauw. De beschrijving van de kleuren zijn daarom beperkt tot licht en donker.

Combineren

Blauw is een wijkende kleur. Daardoor heeft blauw een ruimtelijke werking waarmee diepte gesuggereerd kan worden. Nadeel hiervan is dat blauw wegvalt achter in een border. Dit geldt in mindere mate voor de lichtblauwe bloemen die tegen een groene achtergrond beter uitkomen en sneller 'oplichten'.

Een border met alleen blauwe bloemen kan snel wat somber worden. Blauw heeft andere kleuren nodig om ten volle tot zijn recht te komen. Wit en blauw geven een fris effect. Zachtgeel, lichtgroen en groengeel in combinatie met blauw zorgen voor een vrolijk effect. Bij paarse en violette tinten komen de meeste blauwe kleuren niet goed

uit. Rood, geel en blauw zijn mooi in het voorjaar of als weidemengsel met een achter- of ondergrond van veel bladgroen. In een border in het felle zomerlicht is deze combinatie van primaire kleuren echter heel dominant. Blauw met zachte, roze (pastel)tinten, al of niet in combinatie met wit, is heel harmonisch. Niet harmonisch maar juist een sterk contrast vormt blauw met zijn complementaire kleur oranje. Het is een prachtige combinatie die een echte blikvanger kan zijn. Blauwe bloemen combineren ook heel goed met grijsbladige planten zoals *Artemisia*, heiligenbloem (*Santolina*), ezelsoren en de witbloeiende prikneus. Met deze grijs/blauwe combinaties kunnen bovendien goed overgangen naar andere kleuren in de border gemaakt worden.

Voorjaar

Het eerste blauw in het voorjaar verschijnt met de bloei van de winterharde bolgewasjes zoals de dwergiris *Iris reticulata* 'Joyce', *Puschkinia scilloides*, de Oosterse sterhyacint (*Scilla siberica*) en blauwe druifjes (*Muscari botryoides*). Allemaal lage soorten die bloeien voordat de gewone planten aan de groei komen. Zo kunnen ze volop van de zon profiteren. Ze hebben liefst vruchtbare, goed waterdoorlatende, losse tuingrond bedekt met een humuslaag van blad of compost. Hierin blijven de bolletjes vochtig en kunnen ze niet uitdrogen. Deze soorten verwilderen en kunnen een prachtig tapijt van bloemen vormen. Vaste planten die in het voorjaar bloeien en geschikt zijn voor beschaduwde plaatsen zijn longkruid en de Kaukasische vergeetmij-niet (*Brunnera macrophylla*). Van longkruid bestaan verscheidene blauwe soorten en cultivars zoals onder andere *Pulmonaria* 'Blue Ensign', *P. angustifolia* 'Blaues Meer' en de langbladige *P. longifolia* ssp. *cevennensis*.

Kruipend zenegroen (*Ajuga reptans*), kleine maagdenpalm (*Vinca minor*) en *Omphalodes verna* (witte onschuld) zijn voorjaarsbloeiende bodembedekkers die schaduw verdragen en graag wat vochtig staan. *Omphalodes verna* wordt ongeveer twintig centimeter hoog en bloeit op stengels met vlakke blauwe bloemen met een wit oog.

Op het einde van het voorjaar tot in het begin van de zomer bloeit helmblom, *Corydalis flexuosa* met prachtig blauwe buisvormige bloemen aan korte aren. Deze plant heeft graag een koel, vochtig plekje in halfschaduw. In deze periode bloeien tevens voorjaarsvlambloem, *Phlox divaricata* 'Clouds of Perfum' met heel lichtblauwe bloemen en vergeet-mij-nietjes. Vergeet-mij-nietjes zijn kortlevende vaste planten die zich uitzaaien. Van het bosvergeet-mij-nietje (*Myosotis sylvatica*) is er een donkerblauwe cultivar 'Blue Ball'.

Als blauwbloeiende plant is ook blauwe papaver (*Meconopsis betonicifolia*) erg populair. Deze kortlevende, vaste plant vraagt zure grond en verlangt een koele, vochtige plaats in de schaduw. De plant wordt ongeveer negentig centimeter hoog en bloeit in juni. *Meconopsis grandis* stelt dezelfde eisen maar wordt hoger, heeft grotere bloemen en leeft langer.

Het bijzonder mooie blauw van bloeiende gentianen maakt deze planten erg gewild. Het zijn planten uit bergachtige gebieden die het in de rotstuint goed doen maar niet allemaal dezelfde grondsoort wensen. Er zijn soorten die in het voorjaar en aan het begin van de zomer bloeien en er zijn zomer- en herfstbloeiers. Afhankelijk van hun herkomst verdragen ze wel of geen kalk. Vroege soorten zijn *Gentiana acaulis* en *G. verna*. In de herfst bloeit *G. sino-ornata* van september tot november.

EENJARIG BLAUW

Bekende blauwe éénjarige zomerbloeiers zijn korenbloem, vlas (*Linum usitatissimum*), komkommerkruid, juffertje in 't groen en éénjarige ridderspoor (*Consolida*). Juffertje in 't groen heeft sierlijke lichtblauwe bloemen. Voor de liefhebber is er ook *Nigella damascena* 'Oxford Blue' met donkerblauwe bloem en 'Miss Jekyll' met lichtblauwe, gevulde bloemen.

Hoewel komkommerkruid (*Borago officinalis*) soms spelbreker is met een enkele roze bloem zijn de stervormige, blauwe bloemen bijzonder mooi en trekken bovendien bijen en hommels. Op een zonnige plek in iets vochtige grond doet de plant het goed.

Alleen op zonnige dagen kan men genieten van de blauwe bloemen van grootbloemige guichelheil (*Anagallis monellii* ssp. *linifolia*). Bij bewolkt weer blijven de bloemen gesloten. Het is een lage, compact groeiende plant die zo'n 25 cm hoog wordt en tot in de herfst bloeit met bloemen van zo'n twee centimeter doorsnee. Een zelfde type laagblijvende plant met een compacte groeiwijze is *Lobelia erinus* 'Crystal Palace' met donkerblauwe bloemen. Evenals guichelheil heel geschikt als randbeplanting. Tot in november bloeit hemelroosje, *Silene coeli-rosa* 'Blue Angel' die 25 centimeter hoog wordt. Ideaal om te gebruiken als 'weefplantje'.

Laagblijvend en meer geschikt als bodembedekker is bosliefje, *Nemophila menziesii*. Het is een snel en breed uitgroeiend plantje dat ongeveer 20 centimeter hoog wordt. De bloemen zijn schaalvormig en hebben een wit hart. Heel goed voor wat vochtige plekken in lichte schaduw of zon.

De éénjarig geteelde hondstong *Cynoglossum amabile* 'Firmament' bloeit in juli en augustus. Wanneer de bloemen na de bloei afgeknipt worden is er bij mooi weer kans op een tweede bloei. De plant wordt dertig tot veertig centimeter hoog en is vraagt zon en droge grond. Het is een echte bijen- en vlinderplant die zich uit kan zaaien. Ook *C. amabile* 'Blue Shower' bloeit rijk met kleine, prachtig blauwe bloemen en wordt 70 centimeter hoog.

Anchusa capensis 'Blue Angel' is de éénjarig geteelde ossetong die al even rijk bloeit en bijen trekt. De plant wordt 25 centimeter hoog en heeft een compacte groeiwijze.

Als blauwe éénjarige klimmer komt *Ipomea tricolor* 'Flying Saucers' in aanmerking. De grote trechtervormige bloemen zijn lichtblauw met wit gestreept. Deze klimmer groeit snel en kan zo'n drie meter hoog worden. De plant verdraagt lichte schaduw maar is slecht bestand tegen droogte. Houd de grond daarom vochtig. De bloei is van juli tot in september. De kieming is soms lastig. Met een vijl kan de zaadhuid dunner gemaakt worden. Daarna worden de zaden een nacht in lauw water te weken gelegd.

VASTE PLANTEN

Voor de liefhebber van blauwe bloemen is er onder de vaste planten volop keus uit vaste ridderspoor (*Delphinium*) waarvan bijzonder veel blauwbloeiende soorten en cultivars verkrijgbaar zijn. De hele zomer bloeit italiaanse ossetong *Anchusa azurea* 'Dropmore'. Deze zware plant wordt ongeveer een meter hoog en kan het beste opgebonden worden. In de winter afdekken want de plant is gevoelig voor natte winters en strenge vorst.

Veel blauw vinden we ook bij ereprijs (Veronica). Brede ereprijs (*Veronica austriaca*) wordt ongeveer 50 cm hoog, groeit breed uit en is geschikt voor een droge, zonnige standplaats. Een iets donkerblauwe cultivar is 'Crater Lake Blue'. Langbladige ereprijs, *Veronica longifolia* 'Blue' bloeit op hoge, stevige stengels met aarvormige bloemtrossen. Aarereprijs, *V. spicata* 'Blue' wordt ongeveer 50 cm hoog. *V. spicata* 'Blue Peter' is donkerblauw. Langbladige ereprijs en aarereprijs vragen zon en niet te droge grond.

De ouderwetse tuinplant jacobs ladder (*Polemonium caeruleum*) is nogal paars en niet blauw zoals de naam doet vermoeden. *P. caeruleum* 'Blue Pearl' is lichtblauw en bloeit in juni en juli. De plant houdt van vochtige grond en zon of halfschaduw.

Voor vlinders, bijen en hommels is hyssop heel aantrekkelijk. Dit aromatische, blauwbloeiende kruid vraagt een zonnige plek en droge grond. In het voorjaar kan hyssop flink gesnoeid worden en loopt dan weer mooi uit.

Veel tuinliefhebbers houden van klokjesbloem (*Campanula*). Veel soorten zijn geschikt als snijbloem en hebben een lange bloeiperiode. Blauw zijn onder andere *Campanula persicifolia* 'Coerulea' en 'Highcliffe Variety'. De grote komvormige bloemen staan aan sierlijke stelen. De plant wordt ongeveer 1 meter hoog. *Campanula*'s houden van waterdoorlatende, vochthoudende grond. Ze doen het goed in zon en schaduw. Maar in de schaduw blijven de bloemkleuren langer mooi. Evenals veel andere hoge planten zijn ze nogal windgevoelig en moeten zonodig opgebonden worden. Datzelfde geldt voor monnikskap. De bekende donkerblauwe monnikskap, *Aconitum napellus*, bloeit in juli en augustus. Monnikskap is een koudekiemer en kan het beste met vers zaad gezaaid worden. Heel sierlijk is zandblauwtje (*Jasione*) wat ook in deze maanden bloeit. In het wild groeit het op droge, kalkarme, zandige grond. *Jasione laevis* 'Blaulicht' is een cultivar met lichtblauwe bolletjes op stelen van ongeveer 35 centimeter en doet het ook in boeketten goed.

In de nazomer en herfst kunnen we nog genieten van het blauw van wilde cichorei (*Cichorium intybes*) en loodkruid. Loodkruid (*Ceratostigma plumbaginoides*) bloeit in september en oktober. Het is een kruipende plant voor een zonnige plaats die ongeveer 30 cm hoog wordt. Het blad verkleurt in de herfst diep rood.

Voor natte, moerassige grond komen *Iris siberica* 'Blue Moon', *I. siberica* 'Cleave Dodge' en moerasvergeet-mij-nietje (*Myosotis palustris*) in aanmerking. *Camassia cusickii* is een winterhard bolgewas wat het goed doet in klei en vochtige grond aan de rand van de vijver. Heel vochtige plaatsen zijn bij uitstek geschikt voor smeerwortel. *Symphytum azureum* en *S. caucasicum* zijn soorten met bijzonder mooie blauwe bloemen. Niet winterhard maar toch zeer de moeite waard vanwege de prachtige blauwe tinten zijn *Salvia patens*, de donkerblauwe

S. patens 'Oxford Blue' en *S. patens* 'Cambridge Blue' die bleekblauw is. Deze planten kunnen het beste in pot, vorstvrij overwinteren.

Tekst: Terra van Zomeren

Foto's: AVVN